

FILOZOFIE

Cuvîntul care ne spune pe toți

**Timotei Nădășan (coord.),
Comunicarea construiește realitatea.
Aurel Codoban la 60 de ani
Editura Idea Design Print, 2009**

20 lei

Cînd eram student, am fost fascinat de profesorul Aurel Codoban, fiindcă l-am auzit susținînd o idee care mi-a tulburat anii studenției, care m-a îndreptat spre lecturi menite să o răstoarne cu gesturi de contestare de adolescent, lecturi ce îmi așezau în fața ochilor și a judecării proprii mea mirare și rezistență în fața a ceea ce auzisem. Profesorul Codoban ne spunea că istoria culturii noastre poate cunoaște trei etape, asemilabile celor trei pași ai trilemei lui Gorgias: prima, corespondență gîndirii antice și medievale, revine tematicii ființei și încrederii în faptul că discursul filozofic se referă cu adevărat la un nucleu tare al realității a cărui descripție trebuie să o dea. A doua ar fi corespondență lumii moderne și ar avea drept fundament ideea că nucleul tare al „ființei“ ar fi cedat în fața încrederii în cunoaștere, în structurile noastre de receptivitate care dau măsura și sensul a tot ceea ce același discurs filozofic mai poate lua drept semnificativ. În fine, a treia corespunde lumii postmoderne și are drept fundament teza care susține că numai comunicarea mai poate susține edificiul cunoașterii și al ființei, fiindcă este singura care le mai poate da un sens în contextul lumii în care trăim.

Acum citesc *Comunicarea construiește realitatea. Aurel Codoban la 60 de ani*, un *Festschrift* coordonat de Timotei Nădășan, în care prieteni și discipoli ai profesorului îi dedică un elegant volum. El se deschide cu un interviu pe care profesorul îl acordă, creionînd punți de legătură între o filozofie asumată ca mod de viață în peisajul universitar clujean și cărțile pe ca-

re le-a scris dezvoltînd ceea ce, ca studenți, ne fascina și ne stîrnea reacții de o diversitate rebelă. Nu pot comenta aici pastilele prietenilor (de la Ciprian Mihali la Sorin Antohi sau Mihai Goldner), ale căror cuvinte frumoase joacă adesea rolul obiectelor care devin invizibile imediat ce sînt puse pe ochi. Însă cititorul, cred, se poate îndrepta în lectură în primul rînd spre textele discipolilor (de la Vasile Ernu la Adrian Costache sau Andrei State), pentru a putea urmări cum tema trilemei prinde viață de la o carte la alta a profesorului și cum poate ea conduce la un rod propriu. Andrei State, de exemplu, marchează traseul profesorului de la analizele structuralismului francez la meditațiile asupra comunicării în contextul postmodern, de la limbajul corpului la filozofia iubirii sau la o teorie generală a comunicării dată de reducerea filozofiei la un gen literar, dovadă a structurilor de semnificativitate pe care ea le conține cu titlul unor construcții la fel de simbolice și de aparent gratuite ca și literatura. Adrian Costache vorbește despre o versiune semiologică a dialecticii lui Hegel și asumarea unui stil existențial în care deconstructivismul este școală asumată și transpusă într-un exercițiu al suspiciunii.

Știu sigur că oricît de aproape sau de departe de temele semiologiei mă voi situa, mi s-a lipit de suflet un gînd pe care nu mai pot renunța să îl gîndesc, oricum l-aș traduce. Interpretarea trilemei îmi pare vecină cu epocile lui Giachino da Fiore: dacă cea ultimă aparține spiritului pur care înseamnă doar relație, atunci e adevărat ce spune Aurel Codoban, că problema epocii noastre este stabilirea unei surse de sens în sinteza dintre semiologie și hermeneutică. De o parte, teoria (relativistă) a spațiilor semnificante în interiorul cărora mintea zburdă în coerențe, dar al căror temei exterior este absent. De cealaltă parte, tradiția sensului dat, care trebuie descoperit și a cărui asumare înseamnă încrederea că primele două teme nu s-au retras complet în fața comunicării, ci fac semne din fundalul ei, ordonînd-o. Îi datorăm profesorului să acceptăm provocarea și să ne-o traducem fiecare în limbajul propriu.

Alexander Baumgarten